

Snuffelen naar verschillen tussen astma en COPD

Foto: Shutterstock/Alexey Stip

In een recent artikel in een Amerikaans vakblad rapporteren arts-onderzoeker Niki Fens en collega's van de afdeling Longziekten van het AMC in Amsterdam een nieuw onderzoek naar de bruikbaarheid van de zogenaamde 'eNose' in de

differentiaaldiagnostiek van astma en COPD. In een gemengde groep van in totaal 90 patiënten met astma, COPD en rokende en niet-rokende controlepersonen keken zij naar het onderscheidende vermogen van deze nieuwe technologie. Omdat het bij astma en COPD om verschillende ontstekingsprocessen in de luchtwegen gaat, is het aannemelijk dat de uitademingslucht van astma- en COPD-patiënten ook verschillend van samenstelling is. In de eNose gaat uitgedemde lucht langs 32 sensoren en ontstaat op die manier voor de betreffende patiënt een profiel van de vluchtige organische bestanddelen (zogenaamde 'VOCs') in die lucht. Middels dit profiel kon Fens 96% van de astma- en COPD-patiënten correct indelen.

Het eNose-profiel kon astma goed onderscheiden van zowel rokende als niet-rokende controles, maar het bleek niet goed mogelijk om te differentiëren tussen personen met en zonder COPD. Gebruik van inhalatiecorticosteroiden door COPD-patiënten had overigens geen invloed op de resultaten.

Omdat het behandelingsbeleid bij astma

en COPD verschillend is, is het van belang om tussen beide aandoeningen te differentiëren, of juist vast te kunnen stellen dat het om een 'dubbeldiagnose' (astma en COPD) gaat. Op dit moment beperken de mogelijkheden voor de huisarts zich tot de anamnese en spirometrie. Hoewel de eNose een interessante ontwikkeling is, is nog veel verder snuffelonderzoek en technologische ontwikkeling nodig voordat huisartsen deze technologie in de (huisartsen)zorg kunnen toepassen. Het AMC voert momenteel een dergelijk onderzoek in de huisartsenpraktijk uit. Voor het analyseren van uitademingslucht in verband met de diagnostiek en behandeling van astma op kortere termijn kunnen we de opkomst van een andere nieuwe technologie verwachten: de stikstofmonoxide (NO)-meting.

Evelien Termeer

Fens N, et al. Exhaled breath profiling enables discrimination of chronic obstructive pulmonary disease and asthma. *Am J Respir Crit Care Med* 2009;180:1076-82.

Sumatriptan: 'an inconvenient truth'?

Peer Carsten Tfelt-Hansen, een gerenomeerd neuroloog die een hoog aanzien geniet in de migrainewereld, deed onderzoek naar publicaties rondom de introductie van sumatriptan. In 1991 werd dit middel met veel bombarie op de markt gebracht. Tfelt-Hansen vond in het register van GlaxoSmithKline zelf (<http://gsk-clinicalstudyregister.com>) zes RCT's die nooit of slechts gedeeltelijk (één onderzoek) gepubliceerd werden. In vier RCT's vergeleken onderzoekers sumatriptan 100 mg met paracetamol 1000 mg gecombineerd met een anti-emeticum. In twee onderzoeken werd behalve het antiBRAAKmiddel ook codeïne toegevoegd. In de twee andere onderzoeken vergeleek men oraal sumatriptan met oraal ergotamine,

en rectaal sumatriptan (25 mg) met rectaal ergotamine. De resultaten laten zich raden: slechts in één onderzoek met oraal gebruik van sumatriptan was het gunstige effect (hoofdpijnverlichting na twee uur) meer dan 50%. De resultaten van paracetamol waren weliswaar minder, maar het verschil was klein. In slechts één RCT berekenden wij een statistisch significant resultaat (OR 1,70; 95%-BI 1,17-2,41). Het onderzoek met oraal ergotamine was eveneens niet-significant ten gunste van sumatriptan. De RCT waarbij rectaal sumatriptan vergeleken werd met ergotamine was zelfs gunstiger voor ergotamine (OR 0,64; 95%-BI 0,43-0,95). De negatieve onderzoeken voor sumatriptan werden allemaal verricht vóór de 'glorieuze'

introductie in 1991. Tfelt-Hansen gaf als verklaring dat deze resultaten rond de introductie van sumatriptan op zijn minst vervelend geweest zouden zijn voor het 'wondermiddel'.

Tja, hoe zou de wereld er dan uitgezien hebben?

Arie Knuistingh Neven, Frans Dekker

Tfelt-Hansen PR. Unpublished clinical trials with sumatriptan. *Lancet* 2009;374:1501-2.